

Sygn. akt I C 477/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2018 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: ASR Ewa Malinka

Protokolant: Edyta Szmigiel

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2018 roku w Dzierżoniowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.**

przeciwko **P. G.**

o zapłatę

I/ zasądza od pozwanego **P. G.** na rzecz strony powodowej (...) **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.** kwotę **1540 zł** (jeden tysiąc pięćset czterdzieści zł) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwot:

- 385 zł od dnia 1.12.2014 r. do dnia zapłaty,

- 385 zł od dnia 1.01.2015 r. do dnia zapłaty,

- 385 zł od dnia 1.02.2015 r. do dnia zapłaty,

- 385 zł od dnia 1.03.2015 r. do dnia zapłaty,

II/ oddała powództwo w pozostałej części,

II/ zasądza od pozwanego **P. G.** na rzecz strony powodowej (...) **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.** kwotę **73,31 zł** tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 477/18

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 30 listopada 2017 r. strona powodowa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. domagała się zasądzenia od pozwanego P. G. kwoty 3030 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwot:

- 360 zł od dnia 1.08.2014 r. do dnia zapłaty,

- 360 zł od dnia 1.09.2014 r. do dnia zapłaty,

- 385 zł od dnia 1.10.2014 r. do dnia zapłaty,

- 385 zł od dnia 1.11.2014 r. do dnia zapłaty,
- 385 zł od dnia 1.12.2014 r. do dnia zapłaty,
- 385 zł od dnia 1.01.2015 r. do dnia zapłaty,
- 385 zł od dnia 1.02.2015 r. do dnia zapłaty,
- 385 zł od dnia 1.03.2015 r. do dnia zapłaty.

Ponadto strona powodowa wniosła o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu strona powodowa wskazała, że pozwany w dniu 13.09.2013 r. zawarł umowę o warunkach odpłatności za studia z Wyższą Szkołą (...) we W.. Pozwany nie uregulował w całości należnych opłat. Pozwany decyzją z dnia 2.03.2015 r. został skreślony z listy studentów. Na podstawie umowy cesji wierzytelności zawartej przez stronę powodową z Wyższą Szkołą (...) we W. w dniu 26.10.2017 r., strona powodowa stała się wierzycielem pozwanego.

Sąd uwzględnił w całości dochodzone roszczenie wydając nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w dniu 23 stycznia 2018 r.

Pozwany P. G. w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od strony powodowej kosztów procesu według norm przepisanych. Zgłosił zarzut braku legitymacji czynnej strony powodowej, a także zarzut przedawnienia roszczenia. W uzasadnieniu sprzeciwu wskazał, że dowodem na skuteczne przejście wierzytelności wobec pozwanego z Wyższej Szkoły (...) na stronę powodową nie może być sama umowa cesji wierzytelności, bo nie zawiera danych pozwanego i kwoty wierzytelności, dowodem takim nie może być też wyciąg z ksiąg rachunkowych strony powodowej, ponieważ nie przysługuje mu moc dokumentów urzędowych. Pozwany zakwestionował ponadto wartość dowodową załącznika do umowy cesji, podnosząc że nie zawiera on podpisu osób zawierających umowę cesji, jest to jedynie komputerowy wydruk. Ponadto pozwany zgłosił zarzut przedawnienia, jako podstawę prawną wskazując przepis art. 751 pkt 2 k.p.c. przewidujący 2-letni termin przedawnienia roszczeń. Jeśli zaś poprzednik strony powodowej byłby szkołą wyższą, to zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 21.10.2015 r., III CZP 67/15, „do przedawnienia roszczenia o opłatę za studia określoną w umowie zawartej na podstawie art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365) w brzmieniu obowiązującym w dniu 1 października 2009 r., w okresie przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014 r., poz. 1198), miał zastosowanie dziesięcioletni termin przewidziany w art. 118 k.c.” Pozwany zwrócił jednocześnie uwagę na znaczenie normy intertemporalnej zawartej w art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r., zgodnie z którym art. 160a ust. 7 stosuje się do umów w sprawie warunków odpłatności za studia lub usługi edukacyjne zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, a więc przed dniem 1 października 2014 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyższa Szkoła (...) we W. jest uczelnią niepubliczną wpisaną do rejestru uczelni niepublicznych prowadzonego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Nauka w Wyższej Szkole (...) we W. jest odpłatna. Niewnoszenie opłat związanych z odbywaniem studiów w wysokości i terminach ustalonych przez Szkołę skutkuje skreśleniem z listy studentów.

Dowód: statut Wyższej Szkoły (...) we W. – k. 14-20, odpis z Rejestru uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych – k. 21-24, decyzja zatwierdzająca statut uczelni – k. 26.

Pozwany P. G. został przyjęty na pierwszy rok studiów niestacjonarnych w Wyższej Szkole (...) we W. w roku akademickim 2013/2014 na kierunku: Logistyka. Z chwilą immatrykulacji i złożenia ślubowania nabył prawa studenta. Jednocześnie zobowiązał się do przestrzegania regulaminu uczelni i panujących w niej obyczajów.

Dowód: dokument ślubowania akademickiego – k. 42, wydruk kwestionariusza osobowego – k. 36-37, podanie o przyjęcie na studia – k. 38, decyzja w przedmiocie przyjęcia pozwanego na studia – k. 39, pokwitowanie odbioru legitymacji – k. 43.

W dniu 13 września 2013 r. pozwany P. G. zawarł z Wyższą Szkołą (...) we W. umowę o świadczenie usług edukacyjnych. Na tej podstawie zobowiązał się do wnoszenia opłat za studia wybierając system gwarancji stałego czesnego i zobowiązując się do jego uiszczania w 12 ratach. Wysokość opłat, harmonogram ich wnoszenia oraz wykaz opłat dodatkowych został określony w załączniku do Regulaminu opłat, zwanego Tabelą opłat.

Dowód: umowa o warunkach odpłatności za studia z dnia 13.09.2013 r. – k. 40-41, Regulamin opłat dla studentów studiów I i (...) stopnia w Wyższej Szkole (...) we W. – k. 72-74.

Mimo przyjętego zobowiązania, pozwany nie uregulował wszystkich należnych opłat z tytułu czesnego za okres od lipca 2014 r. do lutego 2015 r. w następujących kwotach i terminami płatności:

- 360 zł z terminem płatności do 31.07.2014 r.,

- 360 zł z terminem płatności do 31.08.2014 r.,

- 385 zł z terminem płatności do 30.09.2014 r.,

- 385 zł z terminem płatności do 31.10.2014 r.,

- 385 zł z terminem płatności do 30.11.2014 r.,

- 385 zł z terminem płatności do 31.12.2014 r.,

- 385 zł z terminem płatności do 31.01.2015 r.,

- 385 zł z terminem płatności do 28.02.2015 r.

Dowód: lista płatności dla pozwanego – k. 71.

Decyzją Dziekana Wyższej Szkoły (...) we W. z dnia 2 marca 2015 r. pozwany P. G. został skreślony z listy studentów z powodu zaległości w opłacie czesnego wynoszącej na dzień 2 marca 2015 r. kwotę 3030 zł.

Dowód: decyzja o skreśleniu z listy studentów z dnia 3.03.2015 r. – k. 75.

W dniu 26 października 2017 r. Wyższa Szkoła (...) we W. jako Zbywca zawarła z (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. jako Nabywcą umowę sprzedaży wierzytelności. Na tej podstawie Wyższa Szkoła (...) we W. przeniosła na stronę powodową (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. przysługującą jej wierzytelność wobec pozwanego P. G. w łącznej wysokości 3030 zł.

Dowód: wyciąg z umowy cesji wierzytelności z dnia 26.10.2017 r. wraz z wyciągiem z załącznika nr 2 precyzującym wierzytelność objętą cesją – k. 33-34.

Pismem z dnia 31 października 2017 r. strona powodowa poinformowała pisemnie pozwanego o dokonanej cesji wierzytelności i wezwała P. G. do zapłaty w terminie 21 dni od daty otrzymania wezwania kwoty 3711,75 zł tytułem niespłaconego czesnego wraz z odsetkami ustawowymi.

Dowód: pismo strony powodowej skierowane do pozwanego z 31.10.2017 r. wraz z dowodem nadania listem poleconym – k. 76-77.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

W niniejszej sprawie nie ma wątpliwości, iż pozwanego P. G. łączyła z Wyższą Szkołą (...) we W. umowa o naukę, z którą związany był obowiązek uiszczania opłat w postaci czesnego w zadeklarowanym przez studenta systemie.

Pomimo podniesionego zarzutu przez pozwanego, Sąd uznał że strona powodowa wykazała że doszło do skutecznego przejścia na nią wierzytelności wobec pozwanego z tytułu wskazanej umowy o naukę, na skutek zawarcia umowy cesji wierzytelności. Dołączony do umowy przeniesienia wierzytelności, w której określone zostały wszystkie essentialia negotii tej umowy, wyciąg z załącznika nr 2 w sposób dostatecznie precyzyjny identyfikował wierzytelność wobec pozwanego podlegającą przeniesieniu na stronę powodową. Sąd uznał wyciąg ten za wystarczający. Wskazywany zaś w sprzeczności wyciąg z ksiąg rachunkowych strony powodowej nie był dołączony do pozwu i nie stanowił dowodu w sprawie, zaś strona powodowa nie jest funduszem inwestycyjnym.

Kwestią zaś wymagającą rozważania w niniejszej sprawie, była w pierwszym rzędzie ocena zasadności zgłoszonego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia, a tym samym rozważenie jaki termin przedawnienia miał zastosowanie dla roszczenia strony powodowej wobec pozwanego.

Kwalifikacja prawna umowy o warunkach odpłatności za studia jako umowy nazwanej uregulowanej w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym - Dz. U. z 2012 r., poz. 527 ze zm. (dalej p.s.w.) bądź umowy nienazwanej, do której należy stosować odpowiednio przepisy o umowie zlecenia (art. 750 k.c.) było do tej pory źródłem rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych. Z jednej strony pojawiło się bowiem stanowisko, według którego na podstawie przepisów ustawy p.s.w. nie jest możliwa rekonstrukcja istotnych praw i obowiązków stron tej umowy. Wskazywano, że ustawa ta nie precyzuje essentialia negotii umowy łączącej studenta i uczelnię wyższą, wprowadzając jedynie w art. 160 ust. 3 obowiązek zachowania formy pisemnej i określenia w umowie warunków odpłatności za studia, innych zaś kwestii, w tym także terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę czesnego, nie reguluje. W konsekwencji przyjmowano, że skoro umowa o świadczenie usług edukacyjnych nie jest uregulowana wyczerpująco w ustawie p.s.w., to uzasadnione jest odpowiednie stosowanie przepisów o umowie zlecenia (art. 750 k.c.), a termin przedawnienia roszczenia o zapłatę czesnego określa wówczas art. 751 pkt 2 k.c. Zgodnie z odmiennym poglądem umowa będąca źródłem roszczeń o zapłatę czesnego nie jest umową o naukę w rozumieniu art. 751 pkt 2 k.c., lecz umową o warunkach odpłatności za studia. Jest ona uregulowana w przepisie art. 160 ust. 3 ustawy p.s.w. i stanowi typ umowy nazwanej, co oznacza, iż nie ma do niej zastosowania art. 750 i nast. k.c. Ustawa o szkolnictwie wyższym, normując dany rodzaj stosunku prawnego, nie przewiduje przy tym szczególnego terminu przedawnienia poszczególnych, czy wszystkich roszczeń wywodzących się z tego stosunku prawnego. Skoro brak jest przepisu szczególnego, regulującego termin przedawnienia roszczenia wynikającego z umowy o warunkach odpłatności za studia, to znajduje zastosowanie 10 -letni termin przedawnienia przewidziany w art. 118 k.c.

Zasadniczo zatem w orzecznictwie sądów powszechnych można było spotkać się ze stanowiskiem, iż roszczenie o zapłatę czesnego przedawnia się w okresach 10-letnich, 2 – letnich, ale również 3 – letnich, jako roszczenie o świadczenia okresowe.

Wychodząc naprzeciw opisanym wyżej problemom ustawodawca wprowadził zmiany w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym, dodając przepis regulujący termin przedawnienia roszczeń wynikających z umowy o świadczenie usług edukacyjnych. Zgodnie z art. 160a ust. 1 p.s.w. warunki pobierania opłat związanych z odbywaniem studiów, o których mowa w art. 98 ust. 1 pkt 5, oraz opłat za usługi edukacyjne, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 1-6, a także wysokość tych opłat określa umowa między uczelnią a studentem lub osobą przyjętą na studia, zawarta w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Stosownie zaś do treści ust. 7 cytowanego przepisu roszczenia wynikające z umowy przedawniają się z upływem trzech lat. Powyższy przepis został dodany przez art. 1 pkt 105 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 5 września 2014 r.) i wszedł w życie z dniem 1 października 2014 r. Jednakże zgodnie z art. 32 ustawy zmieniającej znajduje on zastosowanie do umów w sprawie warunków odpłatności za studia lub usługi edukacyjne zawartych przed dniem wejścia w życie tej ustawy.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 października 2015 r. III CZP 67/15, uznał że do przedawnienia roszczenia uczelni wyższej o opłatę za studia określoną w umowie zawartej na podstawie art. 160 ust. 3 Pr.s.w. w brzmieniu obowiązującym w dniu 1 października 2009 r., w okresie przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r., miał zastosowanie dziesięcioletni termin przewidziany w art. 118 k.c. Jednocześnie Sąd ten podkreślił znaczenie normy intertemporalnej zawartej w art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r., zgodnie z którym art. 160a ust. 7 stosuje się do umów w sprawie warunków odpłatności za studia lub usługi edukacyjne zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, a więc przed dniem 1 października 2014 r.

W ocenie Sądu nieprawidłowe jest stanowisko strony powodowej dotyczące interpretacji przepisu art. 32 ustawy zmieniającej. Zgodnie z tym stanowiskiem, jeżeli upływ 10-letniego terminu przedawnienia przypadłby po upływie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej (tj. po 1 października 2017 r.), to do przedawnienia doszłoby z uwzględnieniem skróconego 3-letniego terminu przedawnienia, liczonego od dnia wejścia w życie noweli ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (1.10.2014 r.) po upływie 3 lat od tej daty. Nie ma wystarczających argumentów do zastosowania takiej wykładni wskazanego przepisu, zwłaszcza że wyniki takiej wykładni nie prowadzą do racjonalnych wyników. Gdyby przyjąć wskazaną wykładnię strony powodowej, to należałoby uznać że terminy przedawnienia niektórych roszczeń dochodzonych niniejszym pozwem rozpoczęły swój bieg jeszcze zanim wierzytelności stały się wymagalne (dotyczy to rat czesnego z terminami wymagalności począwszy od dnia 1.11.2014 r.), co jest rezultatem niedopuszczalnym. Roszczenia za wszystkie poszczególne raty wynikają bowiem z tej samej umowy zawartej przed dniem 1 października 2014 r.

Treść wskazanego przepisu przejściowego jest w ocenie sądu jednoznaczna. Należy przyjąć, zgodnie z treścią tego przepisu, że termin przedawnienia roszczeń wynikających z umowy zawartej przez pozwanego z Wyższą Szkołą (...) we W. wynosi trzy lata. Jednak przepis art. 32 ustawy zmieniającej nie reguluje wyczerpująco kwestii przedawnienia roszczeń powstałych przed wejściem w życie nowego prawa. Ustanawia jedynie zasadę stosowania 3-letniego terminu przedawnienia roszczeń wynikających z umów zawartych przed jej wejściem w życie. W świetle zaś przepisu art. 120 § 1 zd. 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Ogólne określenie terminu wymagalności znajduje się w art. 455 k.c., zgodnie z którym jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Podstawową zatem zasadą jest związanie terminem oznaczonym w umowie, wynikającym z ustawy albo z orzeczenia odpowiedniego organu. Wraz z jego nadejściem następuje wymagalność i zaczyna biec przedawnienie.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy zwrócić uwagę na fakt, że pozwany był zobowiązany do zapłaty rat miesięcznych w wysokości po 360 zł za miesiąc lipiec 2014 r. – do dnia 31 lipca 2014 r., za sierpień 2014 r. – do dnia 31 sierpnia 2014 r. oraz pozwany był zobowiązany do zapłaty rat miesięcznych w wysokości 385 zł za miesiące wrzesień 2014 r. – do dnia 30 września 2014 r., października 2014 r. – do dnia 31 października 2014 r., listopad 2014 r. – do dnia 30 listopada 2014 r., grudzień 2014 r. – do dnia 31 grudnia 2014 r., styczeń 2015 r. – do dnia 31 stycznia 2015 r. oraz za luty – do dnia 28 lutego 2015 r. Oznacza to, iż kwoty te stawały się wymagalne odpowiednio z dniem: 1 sierpnia 2014 r., 1 września 2014 r., 1 października 2014 r., 1 listopada 2014 r., 1 grudnia 2014 r., 1 stycznia 2015 r., 1 lutego 2015 r. oraz 1 marca 2015 r. W rezultacie od tych dni należy liczyć trzyletni termin przedawnienia wynikający z przepisu art. 160a ust. 7 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym w zw. z art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw. Tymczasem strona powodowa wniosła pozew w niniejszej sprawie w dniu 30 listopada 2017 r. Zatem przedawnieniu uległy roszczenia o zapłatę rat z tytułu czesnego o terminach zapłaty:

- 31.07.2014 r. w kwocie 360 zł,

- 31.08.2014 r. w kwocie 360 zł,

- 30.09.2014 r. w kwocie 385 zł,

oraz 31.10.2014 r. w kwocie 385 zł.

W tej części, tj. co do łącznej kwoty 1490 zł tytułem roszczenia głównego powództwo podlegało oddaleniu, z uwagi na skuteczność podniesionego zarzutu przedawnienia.

Razem z roszczeniem głównym w części co do kwoty 1490 zł przedawniło się także roszczenie o odsetki. Niezależnie od tego czy obowiązek zapłaty odsetek wynika z ustawy (odsetki ustawowe), czy z czynności prawnej (odsetki umowne), mają one charakter świadczenia okresowego. Sposób obliczania odsetek, polegający na pomnożeniu ich stopy przez okres czasu za jaki się należą, nadaje im zawsze charakter świadczenia okresowego, nawet jeśli płatne są jednorazowo. Jako świadczenie okresowe odsetki ulegają przedawnieniu w okresie lat trzech (P. Sobolewski [w:] Konrad Osajda (red.), Kodeks cywilny. Komentarz 2017, Legalis). Niezależnie od tego zwrócić należy uwagę, że roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego (uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04).

Co do pozostałych rat o terminach zapłaty począwszy od 30.11.2014 r., trzyletni termin przedawnienia roszczenia został przerwany przez wytoczenie powództwa w dniu 30 listopada 2017 r., a więc jeszcze przed upływem okresu przedawnienia. Zatem powództwo podlegało uwzględnieniu w części co do kwoty 1540 zł. Zasadne było także żądanie zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie od zasądzonej kwoty od terminów wskazanych w pozwie, na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. stosując zasadę stosunkowego ich rozdzielenia. Strona powodowa wygrała sprawę w 51%, a pozwany wygrał w 49%. Strona powodowa poniosła łącznie koszty w wysokości 1024,79 zł (a w tym: opłata od pozwu 100 zł, koszty zastępstwa procesowego 900 zł - § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł oraz koszty przesyłki poleconej 7,79 zł), z czego pozwany powinien jej zwrócić 51%, tj. kwotę 522,64 zł. Z kolei pozwany poniósł łącznie koszty w wysokości 917 zł (a w tym: koszty zastępstwa procesowego 900 zł - § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł), z czego strona powodowa powinna mu zwrócić 49%, tj. kwotę 449,33 zł. Zatem od pozwanego na rzecz strony powodowej należało zasądzić kwotę 73,31 zł (522,64 zł - 449,33 zł).